

Justisdepartementets lovavdeling
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Elektronisk forsendelse: postmottak@jd.dep.no

Oslo, 01. februar 2011

Deres ref: 201009890

Høring: Utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet

Vi viser til høringsbrev av 22. oktober 2010 der det fremmes forslag til ny særreaksjon for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet. Det er innholdet i en slik særreaksjon man nå ønsker høringsinstansenes syn på. Det understrekes noen steder i forslaget at dette i første omgang er en særreaksjon som omfatter svært få personer i Norge. Andre steder er det mer utydelig hvem det etter hvert skal omfatte.

Høringsforslaget er i all hovedsak begrunnet i samfunnets behov for vern mot vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet. Tidligere ble dette omtalt som plagsom adferd. Mange erfaringer med særlovgivning viser at når man blander straff og helse blir det lite helsemessig innhold igjen i reaksjonen. Et eksempel på dette er Løsgjengerloven der særreaksjonen i mange tilfeller må kunne sies å ha vært en mer omfattende straff enn strafferammen for de faktisk begåtte lovovertridelser.

Rådet for psykisk helse er samtidig prinsipielt betenkte i forhold til å sykeliggjøre dårlig oppførsel og kriminelle handlinger. I høringsforslaget omtales den gruppen særreaksjonen skal favne som en gruppe som havner mellom to stoler. Dette er Rådet for psykisk helse uenig i. Den lille gruppen denne særreaksjonen i første omgang er ment å favne, vil med all sannsynlighet fylle vilkårene i psykisk helsevernloven for tvungent vern eller observasjon. Mennesker som har behov for behandling, skal få det. Har de derimot ikke et slikt behov for behandling, mener vi det er uakseptabelt at de skal dømmes til et opphold i behandlingsapparatet. Mennesker med plagsom atferd som er tilregnelige i gjerningsøyeblikket, skal ansvarliggjøres på lik linje med andre samfunnsborgere. Samfunnets eksisterende reaksjonsformer skal også gjelde for dem. Så får man heller gjøre en vurdering av den enkelte domfelte i forhold til helsetilstand og behandlingsbehov og så la dette avgjøre hvor og på hvilken måte soningen skal gjennomføres. De som trenger helsehjelp, må selvfølgelig få det.

Rådet for psykisk helse anerkjenner at det er vanskelig å nå den gruppen denne særloven omfatter med helsetjenester. Vi vil allikevel understreke at dette er en gruppe hjelpeapparatet har kjent til, sannsynligvis fra de var barn. Deres atferd som voksne kommer ikke som lyn fra klar himmel. Problemene med å nå denne gruppen med tiltak som voksne synliggjør derfor betydningen av gode psykiske helsetjenester med en lav terskel inn, også til spesialiserte tjenester. Det synliggjør betydningen av samhandling mellom oppveksttjenester som skole,

helsetjenester og barnevern og samhandling mellom ulike sosiale tjenester og helsetjenester for voksne.

Rådet for psykisk helse mener at forslaget til ny særreaksjon er ment å omfatte en gruppe mennesker vi mener man skal nå innenfor allerede etablert lovverk og eksisterende ordninger.

Med vennlig hilsen
Rådet for psykisk helse

Marianne Røiseland
generalsekretær

Hege Helene Bakke
rådgiver